HÄMEEN
YMPÄRISTÖKESKUS
Ympäristönsuojeluosasto

YMPÄRISTÖLUPAPÄÄTÖS
Dnro HAM-2003-Y-626-111
Nro YSO/37/2006
Annettu julkipanon jälkeen
13.3.2006

ASIA

Päätös Suomen Hiiva Oy:n ympäristönsuojelulain 35 §:n mukaisesta hakemuksesta, joka koskee Lahden kaupungissa sijaitsevan hiivatehtaan toimintaa. Kyseessä ovat olemassa olevat toiminnot.

Suomen Hiiva Oy:n toimintaan liittyvät kiinteästi teknisesti ja toiminnallisesti seuraavat toiminnot: Viking Malt Oy:n mallastamo, ympäristölupapäätös nro YSO/36/2006, Dnro HAM-2003-Y-627-111 ja Lahti Energia Oy:n Polttimon lämpökeskus, ympäristölupapäätös nro YSO/38/2006, Dnro HAM-2005-Y-134-111 sekä Oy Maltax Ab:n uutetehdas, jonka toiminta on kuvattu Viking Malt Oy:n ympäristölupapäätöksessä. Hämeen ympäristökeskus on antanut kyseiset päätökset samana ajankohtana.

LUVAN HAKIJA

Suomen Hiiva Oy
PL 22
15141 Lahti

LAITOS JA SEN SIJAINTI

Suomen Hiiva Oy
Niemenkatu 18, 15140 Lahti
Tontin RN:ro 398-4-4302-1
Toimialatunnus 15890

LUVAN HAKEMISEN PERUSTE

Suomen Hiiva Oy:n toiminta edellyttää ympäristölupaa ympäristönsuojelulain 28 §:n 1 momentin ja ympäristönsuojeluasetuksen 1 §:n 1 momentin kohdan 10 k mukaan.

LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Hämeen ympäristökeskus on asiassa toimivaltainen viranomainen ympäristönsuojeluasetuksen 6 §:n 1 momentin kohdan 9 g mukaan.

Suoritemaksu 5000 euroa

ASIAN VIREILLETULO

Hakemus on toimitettu Hämeen ympäristökeskukselle 23.12.2003.

TOIMINTAA KOSKEVAT LUVAT, SOPIMUKSET JA ALUEEN KAAVOITUSTILANNE

Itä-Suomen vesioikeuden päätös 14.5.1987 nro 33/Va II/87 Oy Lahden Polttimo Ab:n hakemukseen pohjaveden ottamon rakentamiseksi ja pohjaveden ottamiseksi.

Helsingin vesi- ja ympäristöpiirin päätös 29.7.1987 nro 85/500 Hevy 1987 Harvasaaren pohjavedenottamon tarkkailuohjelmasta Lahden kaupungissa.

Hämeen lääninhallituksen päätös 11.12.1989, nro 279/A231, Dnro 3200/3661 85 127 ilmansuojeluilmoituksesta hiivatehtaan ja mallastamon lämpökeskukselle.

Lahden kaupungin ympäristölautakunnan ympäristölupapäätös Suomen Hiiva Oy:n Lahden hiivatehtaan laajennuksesta 14.5.1996.

Itä-Suomen vesioikeuden päätös 14.6.1996 nro 28/96/1 jäähdytysveden ottamiseksi ja palauttamiseksi Vesijärveen.

Teknillisen tarkastuskeskuksen päätös 7.8.1992 nro LAP/264/365/91 vaarallisten kemikaalien toimintailmoituksesta.

TUKESin päätös 3.9.1999 nro 3728/36/99 kloorin käytöstä prosessiveden desinfiointiin.

TUKESin päätös 16.10.2000 nro 6117/36/2000, jolla Suomen Hiiva Oy:n kemikaaliluvat on siirretty kuntaan.

Polttimo Yhtiöt Oy:n ja LV Lahti Vesi Oy:n teollisuusjätevesien johtamista koskeva sopimus 17.2.2003.

Ympäristövahinkovakuutus nro 4801166-7, 1.1.1999, vakuutusyhtiö Pohjola.

Alueella on voimassa Päijät-Hämeen seutukaava, jonka on hyväksynyt Päijät-Hämeen liiton valtuusto 9.12.1996. Ympäristöministeriö on vahvistanut kaavan 8.2.1999.

Polttimo Yhtiöiden alue on seutukaavassa merkitty osittain vesiliikenteen alueeksi (LV) ja osittain taajamatoimintojen alueeksi (A). Vesiliikenteen alue -merkinnällä osoitetaan matkustajasatamat ja suuret veneilysatamat. Taajamatoimintojen alue -merkinnällä osoitetaan asumisen ja muiden taajamatoimintojen aluetta. Merkintä sisältää palveluita ja pienehköjä teollisuuden rakentamisalueita, pääväyliä pienempiä liikenneväyliä, virkistys- ja puistoalueita sekä erityisalueita.

Alueelle on tehty 31.1.1996 ehdotus Lahden rakenneyleiskaavaksi 2010. Ehdotusta on tarkistettu 14.2.1997. Tarkistetussa ehdotuksessa Polttimo Yhtiöiden alue on merkitty osittain vesiliikenteen alueeksi (LV) ja osittain nykyiseksi toimitila-alueeksi, jonka pääkäytön muuttaminen asunto- ja toimitilojen seka-alueeksi selvitetään (SE/ATO). Läheinen Ruoriniemen alue on merkitty pääosin asumiskäyttöön tarkoitetuksi alueeksi (A).

Polttimo Yhtiöiden hallinnoimalle tontille on laadittu oma asemakaavan muutos, jonka kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 21.4.1980. Kaavamuutoksessa kyseinen tontti on merkitty yhdistettyjen teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueeksi (TTV92).

LAITOKSEN SIJAINTIPAIKKA JA SEN YMPÄRISTÖ

Ympäristön yleiskuvaus

Polttimo Yhtiöihin kuuluva Suomen Hiiva Oy sijaitsee Niemen kaupunginosassa korttelissa 4302 keskeisesti Lahden kaupunkirakenteessa. Samalla tontilla sijaitsevat Polttimo Yhtiöihin kuuluvat Viking Malt Oy ja Oy Maltax Ab sekä vuonna 2005 Polttimo Yhtiöiltä Lahti Energia Oy:n omistukseen siirtynyt lämpökeskus. Tehdasalueen lähellä on pääasiassa kerrostalovaltaista asutusta. Alueella on myös joitakin pientaloja. Lähimmät asunnot sijaitsevat 70 metrin etäisyydellä laitosalueesta kaakkoon. Ruoriniemen asuntoalue sijaitsee laitoksesta noin 300 m:n etäisyydellä. Tieyhteys tehdasalueelle kulkee Niemenkatua pitkin.

Tehdasalue sijaitsee I-luokan pohjavesialueella. Polttimo Yhtiöillä on Harvasaaressa noin 1,5 km tehdasalueesta luoteeseen pohjavedenottamo, jonka vettä käytetään hiivatehtaan tuotannossa. Lähimmät pohjavedenottamot Harvasaaren lisäksi ovat Urheilukeskuksen vedenottamo 2,5 km:n ja Jalkarannan vedenottamo 2,8 km:n päässä Vesijärven toisella puolella.

Tehdasalue sijaitsee Vesijärven rannalla. Joutjoki virtaa tehdasalueen läpi. Vesistöalueluokituksessa alue kuuluu Vesijärven lähialueeseen (14.241).

Vesistön tila ja käyttökelpoisuus

Lahden tutkimuslaboratorion laatimassa raportissa "Vesijärven tila vuoden 2004 havaintojen perusteella" todetaan seuraavaa: Tuotantotasoltaan Vesijärvi on keskirehevä. Polttimo Yhtiöiden kohdalla oleva Vesijärven osa, Enonselkä, on käyttökelpoisuusluokitukseltaan tyydyttävä.

Enonselän happitilanne on viime vuosina heikentynyt. Pahimmat alusveden hapettomuuden ajanjaksot ovat olleet 90-luvun puoliväli ja vuodet 2001-2003. Näkösyvyys on huonontunut ja kasviplanktonia esiintyi Vesijärvessä vuonna 2004 edellisvuosia enemmän. Typpipitoisuudet voisivat ylläpitää huomattavasti kuitenkin suurempaa kasviplanktontuotantoa, mutta fosforin vähyys rajoittaa kasvua.

Kymijärven voimalaitoksen jäähdytysvedet palautuvat Polttimo Yhtiöiden alueen läpi kulkevan Joutjoen kautta Vesijärveen. Voimalaitoksen jäähdytysveden mukanaan tuoma energia vaikuttaa Enonselän alueen veden lämpötilaan ja pitää Polttimon edustan vesialueen sulana läpi talven. Vuoden 2004 tehostetun biologisen tarkkailun perusteella Joutjoesta tulevalla lämpökuormituksella ei todettu merkittävää vaikutusta leväkasvustoon.

Ilman laatu

Lahden alueen yhteistarkkailuohjelman (vuodet 2000-2004) mukaisten mittausten perusteella Lahden ilmanlaatua huonontavia tekijöitä ovat liikenne, energiantuotanto ja teollisuus. Typpidioksidin, hiilimonoksidin ja kokonaisleijuman mittauksissa on todettu ajoittain korkeita pitoisuuksia. Ilmanlaatuindeksin perusteella ilman laatu on Lahden keskustassa suurimman osan vuotta tyydyttävä. Ilmansuojeluasetuksen (711/2001) ja valtioneuvoston päätöksen (480/96) raja- ja ohjearvot ylittyivät vuoden 2002 aikana otsonin ja kokonaisleijuman osalta satunnaisesti.

Typen oksideista 50 % on peräisin energiantuotannosta ja 40 % liikenteen päästöistä. Loput 10 % tulevat alueen teollisuuden päästöistä. Typen oksidien päästöt ovat pysyneet alueella suunnilleen vakioina viimeiset 10 vuotta.

Hiukkaspäästöistä suurimman osan aiheuttaa liikenne. Hiukkaspäästöt ovat vähentyneet alle puoleen 1990-luvun alkupuolen tasosta. Rikkidioksidipäästöt ovat laskeneet 80-luvulta lähtien ja ovat nykyään lähellä taustapitoisuuden tasoa.

Haju

Hiivatehtaan ja mallastamon toiminnasta aiheutuu alueella ajoittain merkittäviä hajuhaittoja lähialueelle.

Maaperän tila

Maaperä alueella on täyttömaata; hienoa hiesua ja savea. Alue on ollut teollisessa käytössä 120 vuotta. Alueella ei ole tiettävästi ollut maanalaisia kemikaali- tai öljysäiliöitä. Alueen maaperää ei ole tutkittu tarkemmin mutta siellä ei tiettävästi ole sattunut merkittäviä kemikaalivuotoja.

Pohjaveden tila

Alue on I-luokan pohjavesialuetta mutta se ei sijaitse pohjaveden muodostumisalueella. Maaperä on alueella tiivistä täyttömaata. Pohjaveden virtaussuunta on Vesijärveen päin, pois pohjaveden muodostumisalueelta. Pohjaveden korkeudesta ei ole tietoa.

Tehdasalueen läheisyydessä ei ole pohjavedenottamoita. Lähimmät pohjavedenottamot ovat Harvasaaren oman vedenottamon lisäksi Urheilukeskuksen vedenottamo 2,5 km:n ja Jalkarannan vedenottamo 2,8 km:n päässä Vesijärven toisella puolella. Harvasaaren vedenottamon veden laatua ja pumpattuja vesimääriä seurataan Helsingin vesi- ja ympäristöpiirin hyväksymän tarkkailuohjelman mukaisesti. Pohjaveden laatu on ollut hyvä.

Melu ja liikenne

Tehdasalueella on tehty meluselvitys marraskuussa 2002. Polttimo Yhtiöiden aiheuttama yli 55 dB(A) melualue ulottuu tehdasalueen ulkopuolelle sekä järven puolella että tehdasalueen etelä- ja kaakkoispuolella. Lähimpien häiriintyvien kohteiden eli tehdasalueen kaakkoispuolen kerrostalojen kohdalla Polttimo Yhtiöiden aiheuttama laskennallinen melutaso ylittää yöajan ohjearvon 50 dB(A). Asumiseen käytettävien alueiden päiväajan ohjearvo (55 dB) ei meluselvityksen mukaan ylity.

Polttimon tehdasalueella käy päivittäin noin 150 ajoneuvoa vuorokaudessa. Raskaan liikenteen osuus on noin 30% tehdasalueen kokonaisliikennemäärästä. Polttimo Yhtiöiden tehdasalueella käy normaalioloissa keskimäärin 46 rekkaa päivässä. Näistä VAK –luokiteltavia kemikaalikuljetuksia on 3-4 kuormaa viikossa. Alueelle tulee keskimäärin yksi 4-5 -vaunuinen juna päivässä. Raskaan liikenteen arvellaan tulevaisuudessa ohjautuvan Niemenkadulle rakennettujen hidasteiden vuoksi suurelta osin Laatikkotehtaan kadulle ja Aniankadulle.

LAITOKSEN TOIMINTA

Yleiskuvaus toiminnasta

Suomen Hiiva Oy hakee ympäristölupaa Lahdessa, Niemen kaupunginosassa sijaitsevan hiivatehtaan toiminnalle. Suomen Hiiva Oy:n toiminnot sijaitsevat Polttimo Yhtiöt Oy:n tehdasalueella. Alueen yrityksillä, Suomen Hiiva Oy:llä, Viking Malt Oy:llä ja Maltax Oy:llä on yhteisiä toimintoja. Emoyhtiö Polttimo Yhtiöt Oy vastaa edellä mainittujen yritysten raakavedenotosta, jätevesien johtamisesta yleiseen viemäriin ja jätehuollosta. Polttimo Yhtiöt Oy:n tehdasalueen tarvitsema energia tuotetaan Lahti Energia Oy:n omistuksessa olevassa lämpökeskuksessa.

Toiminta on aloitettu Lahdessa vuonna 1897. Tehdas on Suomen ainoa hiivatehdas ja sen tuotanto kattaa koko kotimaan hiivatarpeen. Suomen Hiiva Oy valmistaa noin 8000 tonnia leivinhiivaa vuodessa. Tehtaan maksimi tuotantokapasiteetti on 12 000 t/a. Tuotteita ovat nestemäinen hiivakerma, puristehiiva ja kuivahiiva. Hiivaa toimitetaan sekä vähittäismyyntiin että leipomoille. Tuotanto tapahtuu pääasiassa arkipäivisin, viitenä päivänä viikossa keskeytyvässä 3-vuorossa. Hiivatehtaalla työskentelee noin 25 henkilöä.

Suomen Hiiva Oy:llä on ISO 9001:2000 standardin mukainen laatujärjestelmä, joka on sertifioitu toukokuussa 2003. Suomen Hiiva Oy kuuluu Polttimo Yhtiöiden yhteiseen ympäristöjärjestelmään, jonka sertifioinnille ei ole asetettu aikataulutavoitetta. Ympäristöjärjestelmä noudattaa ISO 14001 standardia.

Prosessi

Hiivan valmistamiseen käytetään emähiivaa, juurikassokerimelassia ja vettä sekä muita ravinteita mm. fosforihappoa ja ammoniakkivettä. Raaka-aineena käytettävä juurikasmelassi kuljetetaan varastosäiliöihin tankkiautolla. Melassi separoidaan kiintoaineen poistamiseksi, laimennetaan kuumalla vedellä ja steriloidaan lämmöllä (115 °C) fermentaatiota varten. Steriloinnin lämpö hyödynnetään tulevan raaka-aineen esilämmityksessä.

Tuorehiivan viljely alkaa kantahiivan viljelyllä puhtaissa laboratorio-olosuhteissa. Leivinhiivan valmistus perustuu yksittäisten hiivasolujen jakautumiseen. Kantahiivasta valmistettavan käytehiivan kasvatukseen käytetään ensin 1 m^3 ja 8 m^3 fermentoreita ja viimeisessä vaiheessa 80 m^3 fermentoria. Valmistettu käytehiiva ja esikäsitelty raaka-aine syötetään isoon 270 m^3 fermentoriin ravinteiden kanssa. Noin viikon kestävän kasvatuksen aikana saadaan 200 gramman hiivaviljelmästä lähes 200 tonnia tuorehiivaa.

Kaikkia fermentoreita ilmastetaan koko panosprosessin ajan. Hiivasolukon kasvaessa fermentoreihin lisätään raaka-ainetta, ravinteita ja vettä. Fermentoreissa muodostuu voimakkaasti lämpöä. Fermentorit jäähdytetään järvivedellä. Monivaiheista biokemiallista prosessia ohjataan ja valvotaan automatiikan avulla.

Kun fermentori on riittävän täynnä hiivasoluja, massa johdetaan separointiin. Separoinnissa hiiva erotetaan kasvuliuoksesta. Kasvuliuoksen eli ns. emäveden kuiva-aine on noin 7 %. Emävesi tiivistetään haihdutuslaitteistossa kuiva-aineeltaan noin 55 % vinassiksi. Vinassi toimitetaan edelleen käytettäväksi rehunvalmistuksen raaka-aineena.

Separoitu hiiva johdetaan edelleen pestäväksi. Lisätty pesuvesi poistetaan separaattorilla. Separoinnin jälkeen hiivakerma varastoidaan jäähdytettyihin kauppahiivasäiliöihin. Pesuvesi johdetaan viemäriin. Osa hiivakermasta toimitetaan asiakkaille hiivakermana suoraan varastosäiliöistä. Osasta hiivakermaa valmistetaan rumpusuodatuksella puristehiivaa, joka pakataan hiivapaloiksi 50g – 25 kg pakkauksiin.

Raaka-aineiden ja kemikaalien käyttö ja varastointi

Juurikasmelassia käytetään laitoksella keskimäärin 10 000 tonnia vuodessa, suurimman vuotuisen käytön ollessa 15 000 tonnia vuodessa. Juurikasmelassi varastoidaan kolmeen säiliöön, joiden yhteenlaskettu tilavuus on 1000 m^3. Säiliöillä ei ole suoja-altaita. Kuormien purkua valvotaan. Säiliöissä on pinnankorkeusmittaus.

Sivutuotteina syntyvä emävesi varastoidaan 400 m^3 säiliöön. Säiliön mahdollinen ylivuoto johdetaan jätevesiviemäriin. Emävedestä haihduttamalla erotettava vinassi varastoidaan kahteen 500 m^3 säiliöön. Vinassi on juurikasmelassia, jonka sokeri on käytetty hiivan kasvatuksessa. Säiliöillä ei ole suoja-altaita. Vinassisäiliöissä on yläpintahälytys valvomoon.

Tehtaan käyttämät kemikaalit:

Kemikaali	Varoitus-merkki	R ja S-merkinnät	Max. varasto	Käyttömäärä / a
Kloori	O, T, C	R23, R36/37/38	100 kg	150 kg
Ammoniakkivesi 25 %	C , N	R34-50	100 t	754 t
Rikkihappo 93%	C	R35	20 t	320 t
Natriumhydroksidi 50 %-liuos	O, C	R35	50 t	171 t
Fosforihappo 75 %	C	R34	45 t	150 t
Typpihappo 60 %	C	R8-35	50 t	31 t
Natriumhypokloriitti 15 %	C	R31, R34	0,8 t	2,9 t
Divosan MH	C	R35	0,2 t	100 kg
Indusol	F+	-	200 l	200 kg
Kuparisulfaatti	Xn	R22-36/38	25 kg	10 kg
Pesuaineet	Xi	R36/38	440 kg	850 kg
Magnesiumsulfaatti	-	-	5 t	25 t
Struktol	-	-	6 t	20 t
Diammoniumfosfaatti	-	-	1 t	1,2 t
Tiamiinihydrokoridi	-	-	20 kg	50 kg
Biotiini	-	-	0,5 kg	1 kg

Tehdas käyttää klooria raakaveden desinfiointiin. Muiden pesuaineiden lisäksi pesuaineina käytetään natriumhydroksidia ja typpihappoa kiertopesuaineina, Divosan MH:ta fermenttoreiden pesuaineena ja Indusolia desinfiointiin. Muita luettelossa mainittuja kemikaaleja käytetään tuotantoprosessissa apuaineina, ravinteina ja pH:n säätöön.

Typpihappo- (50 m^3), fosforihappo- (30 m^3) sekä lipeäsäiliöt (30 m^3) ovat ruostumatonta terästä. Säiliöt on varustettu pinnankorkeusmittarein ja niissä on ylitäytönestimet. Jokainen säiliö sijaitsee omassa suoja-altaassa. Suoja-altaat vastaavat säiliöiden tilavuutta ja ne on rakennettu betonista. Suoja-altaiden pohjalla on anturit, jotka antavat automaattisesti hälytyksen valvomoon sekä Lahti Energian lämpökeskukseen, jos altaaseen tulee liuosta.

Tehtaan sisällä on lisäksi 15 m^3:n lipeän ja 18 m^3:n typpihapon välisäiliöt. Mahdolliset vuodot säiliöistä päätyvät viemärin kautta jätevesien tasaussäiliöön, jossa on jatkuva pH-mittaus. Mittauksen perusteella voidaan tarvittaessa tehdä pH:n säätö jätevesien neutraloimiseksi ennen yleiseen viemäriin johtamista.

Rikkihapposäiliö (12 m^3) on sijoitettu kattotasoon erilliseen suljettuun tilaan. Säiliö on ruostumatonta terästä. Säiliön seinän paksuuden tarkastusmittaus suoritetaan vuosittain ulkopuolisen mittaajan toimesta. Mahdollinen säiliövuoto päätyy kaukalon ja putken kautta suoja-altaaseen. Suoja-altaan tilavuus on 100 % säiliötilavuudesta. Rikkihappokuorman purkupaikka on asfaltoitu ja pumpun alla on suoja-allas. Säiliössä on ylitäytön esto.
Ammoniakkivesi varastoidaan ruostumattomasta teräksestä tehdyssä säiliössä (100 m^3). Säiliö on ulkona. Säiliöllä ei ole suoja-allasta eikä säiliössä ole ylitäytön estoa. Säiliö täytetään valvotusti siten, että täyttymistä seurataan säiliön pinnankorkeusnäytöstä.

Kloori varastoidaan ruostumattomasta teräksestä tehdyssä säiliössä. Säiliöllä on TUKES:in hyväksyntä. Kloorisäiliö on sijoitettu erilliseen ilmatiiviiseen tilaan, jossa on automaattiset hälyttimet mahdollisen vuodon havaitsemiseksi. Hälytys sulkee automaattisesti tilan ilmastoinnin ja estää kaasun leviämisen tuotantotiloihin. Kloorin annostelulaitteistojen ja ilmaisimien testaus tehdään säännöllisesti vuosittain.

Muut haitallisiksi luokitellut kemikaalit varastoidaan tehtaan sisällä alkuperäisissä myyntipakkauksissa kuten kanistereissa tai kiinteät aineet säkeissä. Desinfioinnissa käytetty hypokloriitti varastoidaan 1 m^3 konteissa ja se on sijoitettu teräksiseen suoja-altaaseen.

Liuoskemikaalien purku on aina työnjohdon valvonnassa ja purkamiselle on erilliset ohjeet. Kemikaalien purkupaikalla on kemiallisesti kestävä asfaltti ja kallistukset siten, että vuoto saadaan tarvittaessa talteen. Pihaalueen sadevesikaivot suljetaan kuormien tyhjennyksen ajaksi. Pihaalueelle mahdollisesti valuvien pienten määrien imeyttämiseen on varattu imeyttämisainetta.

Raakaveden otto ja käyttö

Tuotannossa käytettävä vesi on peräisin Harvasaaren vedenottamolta. Pääosin vettä voidaan käyttää tuotannossa sellaisenaan. Fermentoreissa käyttöä varten raakavesi joudutaan desinfioimaan kloorilla. Harvasaaren vedenottamon vettä käytetään vuodessa keskimäärin 170 000 m^3. Konttorin käyttövettä ostetaan vuodessa Lahti Vesi Oy:ltä noin 5 000 m^3. Kaupunkivesi toimii myös vedensaannin varajärjestelmänä.

Hiivatehtaalla on Itä-Suomen vesioikeuden päätöksen mukaisesti lupa käyttää Vesijärven vettä jäähdytykseen enintään 660 m^3/h. Pienempien fermentorien jäähdytykseen käytetään Harvasaaren vedenottamon vettä, joka johdetaan edelleen käytettäväksi Viking Malt Oy:n tuotantoprosessissa. Hyödynnettäväksi menevä vesimäärä on noin 80 000 m^3/a.

Paras käyttökelpoinen tekniikka (BAT) ja energiatehokkuus

Tuotantoprosessi on uudistettu vuonna 1997 sen hetkistä parasta käyttökelpoista tekniikkaa vastaavaksi. Tehtaalla on tehty vuosina 1998- 2003 useita ympäristövaikutuksia vähentäviä investointeja. Separaattorit parantavat hiivan ja emäveden erottumista ja vähentävät siten jätevesipäästöjä ja häviöitä. Emävedet käsitellään 100 %:sti haihduttamalla niistä vesi hyötykäyttöön. Haihdutuksessa syntyvä vinassi puhdistetaan dekantterilla, jolloin sen hyötykäyttömahdollisuudet lisääntyvät. Jätevedet kierrätetään ennen viemäriin johtamista tasaussäiliöön, jolloin suuret pitoisuuksien vaihtelut saadaan tasaantumaan.

Hiivan valmistus on mukana elintarviketeollisuudelle valmistuvassa EU:n parhaan käyttökelpoisen tekniikan kuvauksessa (BREF). BREF -asiakirjoja ei ole hyväksytty. Taloudelliset mahdollisuudet ja kannattavuus huomioon ottaen voidaan arvioida laitoksen toiminnan olevan parhaan käyttökelpoisen tekniikan mukaista.

Emoyhtiö Oy Lahden Polttimo Ab on liittynyt kauppa- ja teollisuusministeriön sopimukseen energiansäästön edistämisestä. Sopimus koskee myös Suomen Hiiva Oy:n toimintaa. Energia-analyysi on tehty vuonna 2000. Energia-analyysin pohjalta Suomen Hiiva Oy on toteuttanut haihdutinlaitteiston tuottaman kuuman kondenssiveden käyttämisen pesuissa. Laitos käyttää vuosittain sähköä noin 4 GWh ja lämpöä noin 5 GWh.

YMPÄRISTÖKUORMITUS JA SEN RAJOITTAMINEN

Jätevedet ja päästöt vesiin ja viemäriin

Laitoksella syntyy prosessi- ja saniteettijätevesiä vuosittain noin 97 000 m^3 ja jäähdytysjätevesiä noin 533 000 m^3. Prosessi- ja saniteettijätevedet johdetaan Polttimo Yhtiöt Oy:n jätevesipumppaamon kautta yleiseen viemäriverkkoon ja edelleen LV Lahti Vesi Oy:n Kariniemen puhdistamolle. Jätevesien kuormitusta tasataan käyttämällä 800 m^3:n tasaussäiliötä, joka tyhjennetään viikonloppupainotteisesti. Hiivatehtaalla ei normaalisti synny jätevesiä viikonloppuisin.

Jäähdytysvesi otetaan noin kilometrin päästä Vesijärven rannasta ja palautetaan takaisin järveen noin 10 metrin päähän rannasta. Vesijärveen palautettavan jäähdytysveden määrä on ollut viime vuosina keskimäärin 200 m^3/h. Jäähdytykseen käytettävä vesi lämpenee jäähdytyksessä vuodenajasta riippuen 3-4 °C. Sadevedet kerätään asfaltoidulta alueelta sadevesiviemäreihin, joista vesi päätyy Vesijärveen. Hiivatehtaan katolta ja vinanssilastauspaikalta hulevedet (pinta-ala yhteensä 420 m^2) johdetaan tasausaltaan kautta jätevesiviemäriin.

Tuotannon jätevesistä noin puolet muodostuu säiliöiden, linjojen ja laitteiden pesuista. Neljännes muodostuu hiivakerman erottamisesta ja pesusta

separaattorilla ja loppu neljännes on haihdutuksesta syntyviä jätevesiä. Haihdutuksen kondenssivedestä noin 65 % hyödynnetään raaka-aineen laimennuksessa, putkistopesuissa ja hiivakonttien pesussa.

Hiivatehtaan jätevedet ovat orgaanisesti kuormittavia. Laskennallisesti arvioitu hiivatehtaan aiheuttama kuormitus Kariniemen puhdistamolle on seuraava:
- BHK_7 592 t/a
- Kokonaisfosfori 4,5 t/a
- Kiintoaine 216 t/a.

Hiivatehtaan jätevedenpuhdistamolle johtaman BHK_7 –kuorman osuus on 16 % ja fosforin osuus on 8 % jätevedenpuhdistamolle tulevasta kuormasta.

Emoyhtiö Polttimo Yhtiöt Oy ja LV Lahti Vesi Oy ovat solmineet teollisuusjätevesien johtamista koskevan sopimuksen. Sopimuksen mukaan jäteveden pH-luku ei saa olla alle 6 tai suurempi kuin 11, lämpötila ei saa ylittää + 40 °C eikä jätevesi saa ylittää seuraavia raja-arvoja:
- mineraaliöljy 50 mg/l
- sinkki 3 mg/l
- nikkeli 0,5 mg/l
- kupari 2 mg/l
- kromi (6-arvoinen) 0,1 mg/l
- kokonaiskromi 1 mg/l
- lyijy 0,5 mg/l.

Jäteveden kokonaishiilivetypitoisuus saa olla enintään 200 mg/l.

Haju

Lupahakemuksen mukaan hajuja aiheuttavat lähinnä hiivan kasvuliuoksen eli emäveden käsittely ja haihdutus sekä pienemmässä määrin fermentorien ilmastuksesta tuleva kaasu. Tehtaan liuokset ovat optimaalista ravintoa mikrobeille ja siksi etenkin laimeissa liuoksissa esiintyy helposti käymistä. Käymisen aiheuttamia hajuhaittoja pyritään ehkäisemään säiliöiden ja linjojen säännöllisillä pesuilla.

Separoinnissa erotettava emävesi varastoidaan emävesisäiliöön, josta se johdetaan haihdutukseen. Haihdutettaessa liuoksesta vapautuu vesihöyryn mukana muitakin yhdisteitä. Nämä kondensoidaan kondenssivesisäiliöön. Haihturien vakuumipumppujen höngät johdetaan kondenssivesisäiliön pinnan alle, jossa hajut sitoutuvat jossain määrin veteen. Haihdutettu kondensaatti eli vinassi varastoidaan säiliöön.

Hajuhaitat ovat lisääntyneet jätevesien tasausaltaan käyttöönoton jälkeen, mikä viittaa siihen, että yksi merkittävä tekijä hajujen muodostumisessa on jäteveden pH-säätö. Happamuuden säätö tehdään hiivatehtaalla ennen veden johtamista tasausaltaaseen. Lipeälisäyksellä saatetaan aiheuttaa joidenkin haihtuvien yhdisteiden vapautuminen ilmaan.

Hajuhaittojen vähentämiseksi on laitoksella keskitytty ensisijaisesti emä- ja jäteveden mikrobiologian hallintaan. Tehtaalla on käynnistetty seuraavat toimenpiteet ja jatkoselvitykset:
- Emäveden ja jätevesien korkean hygieniatason ylläpitoa on jatkettu.
- Haihduttimen kaasujen käsittely on toteutettu uusimalla vakuumipumput. Haihduttimesta poistuva ilma peseytyy uusien pumppujen veteen, erillisellä pesurilla ole enää saavutettavissa havaittavaa lisävaikutusta.
- Jätevesien mikrobiologian hallitsemiseksi on selvitetty mahdollisuudet rakentaa emävesisäiliöön ja tasausaltaaseen jäähdytys. Ratkaisua ei ole vielä löydetty.
- Jätevedessä hajua aiheuttavan hiivan määrät lähteittäin ja mahdolliset toimenpiteet niiden vähentämiseksi on selvitetty.

Melu ja tärinä

Polttimo Yhtiöiden toimintojen melua on selvitetty vuonna 2002 mittauksin ja laskennallisesti. Suomen Hiiva Oy:n viiden merkittävimmän ympäristömelulähteen äänitehotasot mitattiin. Mittauskohteet olivat kompressoritilan tuuletusaukko, ilmanvaihtokone, kaksi ulostulokanavan päätä ja ilmanvaihdon ulostulo. Mitatuista melulähteistä A-painotetut äänitehotasot ylittivät 90 dB(A) neljässä melulähteessä. Meluselvityksessä ei ole huomioitu liikenteen aiheuttamaa melua.

Ympäristömeluselvityksen perustella äänitasoltaan voimakkaimpaan melulähteeseen, kompressoritilan tuuletusyhteeseen asennettiin äänenvaimennin. Melumittauksia ei ole uusittu toteutetun muutostyön jälkeen.

Polttimon tehdasalueella käy päivittäin noin 150 ajoneuvoa vuorokaudessa. Tästä Suomen Hiivan osuus on 30 ajoneuvoa, joista reilu kolmannes on raskasta liikennettä ja loppuosa henkilöautoja. Kaikki raaka-aineet ja valmiit tuotteet kuljetetaan maanteitse.

Jätteet ja niiden käsittely ja hyödyntäminen

Laitoksen toiminnassa syntyy jätteitä seuraavasti:

Jätelaji	EWC-tunnus	Määrä t/a	Jätteen sijoitus	Jätteen vastaanottaja
Kaatopaikkajäte	200301	1,2	Kaatopaikka	Päijät-Hämeen Jätehuolto Oy/ Kujala
Energiajäte	020304	1,9	Poltto	Lahti Energia Oy /Kymijärven voimalaitos
Biojäte	020304	25	Kompostointi	Päijät-Hämeen Jätehuolto Oy/ Kujala
Keräyspaperi	200101	6,7	Hyötykäyttö	Paperinkeräys Oy
Keräyspahvi	200101	4,3	Hyötykäyttö	Paperinkeräys Oy
Jäteöljy	130205*	0,3	Ongelmajätelaitos	Oy Ekokem Ab
Loisteputket	200121*	40 kg	Ongelmajätelaitos	Oy Ekokem Ab

Polttimo Yhtiöt Oy on PYR Oy:n jäsen. Jätteiden kuljetuksesta huolehtii Lassila & Tikanoja Oy, joka vastaa myös jätemäärien punnitsemisesta.

Ongelmajätteet varastoidaan Polttimo Yhtiöiden yhteisessä ongelmajätevarastossa, joka on lukollinen ja varustettu asfalttireunoin. Hiivatehtaalla on oma 200 l jäteöljysäiliö sisätiloissa ja keräilypiste kunnossapidon jäteerille, kuten loisteputkille ja kiinteille öljyjätteille.

Päästöt maaperään

Laitoksella käytettävät ja varastoitavat ympäristölle haitalliset kemikaalit muodostavat alueilla maaperän pilaantumisriskin. Pilaantumisriskiä on pyritty pienentämään teknisillä suojausratkaisuilla.

TOIMINNAN VAIKUTUKSET YMPÄRISTÖÖN

Vaikutus pintavesiin

Suomen Hiiva Oy:n lauhdevedet johdetaan Vesijärveen noin 10 metrin päähän rannasta. Lauhdevesien aiheuttama lämpötilan nousu on noin 3,5 °C.

Vaikutus ilmaan

Hiivan valmistuksessa käymistoiminnan seurauksena ilmaan vapautuu fermentoinnista hiilidioksidia ja pieniä määriä alkoholeja. Hiivatehtaan tuotanto aiheuttaa alueella merkittävää hajuhaittaa. Haittaa aiheuttaa lähinnä hiivan kasvuliuoksen eli emäveden käsittely ja haihdutus sekä fermentorien ilmastuksesta tuleva kaasu. Jätevesien tasausallas ja pH-säätö ovat myös merkittäviä hajujen aiheuttajia.

Hajupäästöjen selvittämiseksi ja hajuhaittojen vähentämiseksi on tehty yhtiön sisäisten selvitysten lisäksi hajumittauksia 7.5.2002 alkaen. Lahden tutkimuslaboratorio suoritti mittauksia Lahden polttimon tehdasalueella. Menetelmänä käytettiin Aktiivista Tenax TA –näytteenottoa. Mittausten alkuperäisenä tarkoituksena oli selvittää polttimoalueen toimintojen vaikutusta lähiasutusalueiden VOC –pitoisuuteen ja tätä kautta saada yhteys alueella ajoittain esiintyviin hajuhaittoihin ja niiden laajuuteen. Mittaukset oli tarkoitus suorittaa kolmessa vaiheessa.

Ensimmäisen vaiheen tarkoituksena oli määrittää tehdasalueen päästölähteet, niiden pääkomponentit ja karkeat pitoisuudet. Toisessa vaiheessa olisi mitattu pitoisuuksia eri etäisyyksillä tehdasalueesta ja aistinvaraisesti arvioitu, kuinka kaukana tehtaasta haju on aistittavissa. Kolmannen vaiheen tarkoitus oli yhdistää kerätty tieto Polttimon prosessitietoihin ja Neopolin mittausasemalta saatuihin tuulitietoihin. Nämä yhdistettynä asukastiheyteen olisi saatu karkea arvio siitä kuinka suurta asukasmäärää hajut potentiaalisesti häiritsevät.

Kesällä 2002 lähialueen ihmiset valittivat ajoittaisesta, voimakkaasta pahasta "mädän kalan" hajusta. Haju oli alueelle uusi. Päätettiin, että mittauksia painotetaan tehdasalueelle ja pyritään saamaan päästölähde selville.

Mittaukset kohdistettiin fermentointiin, emävesisäiliön ja haihturin päästökomponenttien tunnistamiseen ja kvantitoimiseen. Toisen vaiheen ulkoilman taustapitoisuusmittaukset muutettiin siten prosessin päästömittauksiksi. Mittausten tarkoituksena oli tuottaa tietoa päästölähteiden keskinäisistä suhteista ja komponenttien ajallisesta vaihtelevuudesta.

Suurimmat VOC -pitoisuudet mitattiin fermentorien poistoista. Kun huomioidaan ilmamäärät ja mitatut pitoisuudet voidaan perustellusti epäillä fermentorien poistojen olevan merkittävin VOC –päästöjen aiheuttaja hiivatehtaassa. Ilmavirtoja ei hankkeen puitteissa mitattu. Aistinvaraisesti arvioiden fermentorien ilmavirta on moninkertainen verrattuna haihturien ilmavirtaan.

Pahan hajun lähde ei mittauksissa selvinnyt, sillä varsinaista kuvottavaa hajua ei kertaakaan päästy mittaamaan. Hajun lähteeksi epäiltiin tasausallasta, fermentoria yhdistettynä viereisen ammoniakkisäiliön huohotuskaasujen hajuun, haihturia ja emävesisäiliötä. Eräs hajuun vaikuttava tekijä lienee ollut lämmin ulkoilma, sillä syksymmällä hajua ei esiintynyt. Määritetyt yhdisteet olivat pääosin erilaisia alkoholeja ja niiden estereitä. Merkittäviä pitoisuuksia orgaanisia rikkiyhdisteitä esim. DMS ja DMDS ei havaittu.

Melun vaikutukset

Melulaskennan mukaan Polttimo Yhtiöiden aiheuttama yli 55 dB(A) melualue ulottuu tehdasalueen ulkopuolelle sekä järven puolella että tehdasalueen etelä- ja kaakkoispuolella. Lähimpien häiriintyvien kohteiden eli tehdasalueen kaakkoispuolen kerrostalojen kohdalla Polttimo Yhtiöiden aiheuttama laskennallinen melutaso ylittää yöjan meluohjearvon 50 dB (A).

LAITOKSEN TOIMINNAN JA SEN VAIKUTUSTEN TARKKAILU

Järveen palautettavan jäähdytysveden määrää ja lämpötilaa seurataan Hämeen ympäristökeskuksen 19.12.1996 hyväksymän tarkkailuohjelman mukaisesti. Polttimo Yhtiöiden alueen yhteistä jätevesikuormitusta tarkkaillaan Lahti Veden kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti kaksi kertaa vuodessa viikon ajan. Suomen Hiiva Oy seuraa hiivatehtaalta johdettavan jäteveden pH:ta ja säätää sitä tarpeen mukaan lipeällä siten, että pH on yleiseen viemäriin johdettavalle jätevedelle annettujen määräysten mukaisella alueella 6-9. Hiivan kasvatusprosessia säädellään useilla automaattisilla mittalaitteilla. Veden ja energian kulutusta seurataan tuotantoeräkohtaisesti.

Lupahakemuksessa ehdotetaan jäähdytykseen käytettävän järviveden tarkkailua jatkettavaksi nykyisen tarkkailuohjelman mukaisesti. Lisäksi esite-

tään, että Polttimo Yhtiöt Oy jatkaa jätevesien ja raakaveden laadun tarkkailua nykyisten ohjelmien mukaisesti.

POIKKEUKSELLISET TILANTEET JA NIIHIN VARAUTUMINEN

Riskinarviointi

Lupahakemuksen mukaan hiivatehtaan merkittävimmät ympäristöriskit ovat kemikaalien, raaka-aineen tai tuotteen valuminen ympäristöön ja tulipalotilanteessa aiheutuvat päästöt.

Kemikaalien vuototilanteessa tehtaalta voi päästä maaperään ja piha-alueelta valumalla myös vesistöön ympäristölle haitallisia kemikaaleja. Kemikaalisäiliöistä suoja-altaattomia ovat raaka-aineen ja sivutuotteena syntyvän vinassin säiliöt sekä 25 %:sen ammoniakkiveden säiliö.

Tehdasalueelle tuodaan kemikaaleja autokuljetuksina. Kolaritilanteessa saattaa aiheutua kemikaalivuoto, joka voi aiheuttaa kemikaalien valumisen piha-alueelle ja sieltä sadevesiviemäreihin ja Vesijärveen.

Tulipalotilanteessa on mahdollista kemikaalien ja raaka-aineiden pääsy sammutusvesien mukana ulkoalueelle ja edelleen Vesijärveen. Hiivatuotannossa vain pakkausmateriaalit aiheuttavat sisätiloihin palokuormaa. Itse tehtaan rakenteissa ei ole käytetty palavia materiaaleja.

Toimet onnettomuuksien estämiseksi

Tehdas-alueelle on tehty vuonna 2002 pelastus- ja turvallisuussuunnitelma. Kullakin osastolla valvotaan työturvallisuuteen liittyvien ohjeiden ja määräysten noudattamista sekä huolehditaan työntekijöiden riittävästä koulutuksesta ja työhön perehdyttämisestä. Ennakoivana tarkkailuna ovat mm. tehdasalueella säännöllisesti tehtävät sisäiset ja ulkoiset turvallisuustarkastukset sekä laitteiden kunnonvalvonta. Jokainen tehdasalueella työskentelevä on velvollinen ilmoittamaan havaitsemastaan ympäristöpoikkeamasta esimiehelleen. Esimies vastaa korjaavien ja ehkäisevien toimenpiteiden käynnistämisestä ja eteenpäin ilmoittamisesta.

Tehdasalueella mahdollisesti tapahtuvat onnettomuus- ja hätätilanteet tunnistetaan ympäristönäkökohtien tunnistamismenettelyllä sekä sisäisessä pelastus- ja turvallisuussuunnitelmassa ja ne tallennetaan ympäristönäkökohtarekisteriin. Laatu- ja ympäristöjärjestelmän mukaisesti poikkeus- ja onnettomuustilanteet raportoidaan ja käsitellään korjaavien ja ehkäisevien toimenpiteiden toteuttamiseksi. Ympäristöpoikkeamiksi määritellään ympäristövahingot ja luparajat ylittävä toiminta sekä toiminta, joka poikkeaa standardin ISO 14001/1996 vaatimuksista, ympäristöpolitiikasta, ympäristölainsäädännöistä ja muista vaatimuksista sekä ympäristöpäämääristä, -tavoitteista ja -ohjelmista.

Poikkeamien käsittelyssä noudatetaan Polttimo Yhtiöt Oy:n laatukäsikirjassa sekä yritysten laatukäsikirjoissa kuvattua menettelyä. Ympäristöpäällikkö ilmoittaa ympäristövahingoista ja -haitoista tarvittaessa edelleen Polttimo Yhtiöt Oy:n toimitusjohtajalle ja viranomaisille. Ympäristöpäällikkö tekee jokaisesta ympäristövahinkoilmoituksesta kirjallisen raportin, joka sisältää mahdolliset korjaavat ja ehkäisevät toimenpiteet ja tallentaa sen poikkeamarekisteriin. Lisäksi tehdään tarvittaessa Polttimo Yhtiöt Oy:n toimitusjohtajan hyväksynnällä tiedote sidosryhmiä varten viestintäkäytännön mukaisesti.

Suojelujohtaja vastaa sisäisen pelastus- ja turvallisuussuunnitelman ja menettelytapojen säännöllisestä testaamisesta ja katselmoinnista. Sisäisen pelastus- ja turvallisuussuunnitelman mukaisesti järjestetään palo- ja pelastusharjoituksia. Niitä suunniteltaessa huomioidaan mahdollisten ympäristövahinkojen ja niiden vaikutusten ehkäisy ja lieventäminen.

Kemikaalivuotojen varalta kaikkiin nesteiden varastointi- ja purkauspaikkoihin on varattu imeytysainetta. Tehtaalla on alkusammutuskalusto ja automaattiset palohälytyslaitteistot.

Toimet onnettomuus- ja häiriötilanteiden aikana

Sisäisessä pelastus- ja turvallisuussuunnitelmassa on kuvattu menettelytavat, miten henkilöstön on toimittava onnettomuus- ja hätätilanteissa. Sisäisen pelastus- ja turvallisuussuunnitelman ylläpidosta vastaa suojelujohtaja.

Jokaisen tehdasalueella toimivan on ilmoitettava esimiehelleen ja tämän edelleen ympäristöpäällikölle sekä suojelujohtajalle kaikista poikkeuksellisista maahan, veteen tai ilmaan pääsevistä aineista, jotka voivat aiheuttaa ympäristövahingon tai -haitan, sekä ympäristölainsäädännöstä ja lupaehdoista poikkeavasta toiminnasta. Myös poikkeuksellisen suuret jätemäärät on ilmoitettava.

Edellä mainitun vahingon sattuessa henkilöstön on ryhdyttävä välittömästi estämään ja rajoittamaan haitallisten aineiden pääsyä ympäristöön, oma terveys ja turvallisuus huomioiden. Jos haitallista ainetta pääsee ympäristöön, toimitaan seuraavasti: Selvitetään vahingon tai haitan syyt ja mahdolliset ympäristövaikutukset. Pyritään lopettamaan häiriö tai vahinko, poistamaan mahdolliset ympäristöhaitat (esim. öljy) suojelusuunnitelman mukaisesti ja puhdistamaan jäljet. Ympäristöhaitasta tai -vahingosta ilmoitetaan välittömästi ympäristöpäällikölle ja suojelujohtajalle. Hälytetään tarvittaessa apuvoimia vahingontorjuntaan (vapaavuorot, palokunta, VPK).

LUPAHAKEMUKSEN KÄSITTELY

Lupahakemuksen täydennykset

Hakemusta on täydennetty sähköpostitse neuvotteluissa sovitulla tavalla 6.4.2004, 14.9.2005, 26.9.2005, 29.9.2005 ja 3.10.2005.

Lupahakemuksesta tiedottaminen

Hämeen ympäristökeskus on kuuluttanut lupahakemuksesta ilmoitustaululla ja Lahden kaupungin ilmoitustaululla 23.5.-21.6.2005 sekä ilmoittanut kuulutuksesta Etelä-Suomen Sanomat -nimisessä sanomalehdessä. Hakemuksesta on annettu erikseen kirjallinen tieto tiedossa oleville asianosaisille 16.5.2005 päivätyllä kirjeellä. Asiakirjat ovat olleet kuulutuksen ajan nähtävillä Lahden kaupungintalolla.

Tarkastukset ja neuvottelut

Hakemuksesta on neuvoteltu ja laitoksella on suoritettu tarkastukset 4.2.2003 ja 4.11.2004. Tarkastus- ja neuvottelumuistiot on liitetty asiakirjoihin.

Lausunnot

Hakemuksesta on pyydetty lausunnot Lahden kaupungin ympäristölautakunnalta, kaupunginhallitukselta, LV Lahti Vesi Oy:ltä ja Päijät-Hämeen pelastuslaitokselta.

Lahden kaupungin ympäristö- ja rakennuslautakunta on esittänyt 14.6.2005 pidetyssä kokouksessa seuraavaa: Tuotanto aiheuttaa ympäristöön merkittäviä jätevesi-, melu- ja ilmapäästöjä. Hiivatehtaan jätevedet johdetaan Polttimo Yhtiöt Oy:n jätevesipumppaamon kautta yleiseen viemäriverkkoon ja Lahti Vesi Oy:n Kariniemen puhdistamolle. Kariniemen puhdistamolle tulevasta vedestä biologisesta kuormituksesta 18 % ja fosforista 8 % tulee Suomen Hiiva Oy:ltä. Suomen Hiiva Oy:n Vesijärveen johdettavien lauhdevesien aiheuttama lämpötilan nousu on noin 3,5 °C.

Hiivatehtaan tuotanto aiheuttaa alueella merkittävää hajuhaittaa. Haittaa aiheuttaa lähinnä hiivan kasvuliuoksen eli emäveden käsittely ja haihdutus sekä fermentorien ilmastuksesta tuleva kaasu. Jätevesien tasausallas ja pH –säätö ovat myös merkittäviä hajujen aiheuttajia.

Hiivan tuotannossa aiheutuu merkittäviä erittäin voimakkaita hajuhaittoja lähialueelle. Asukkaat kuvaavat hajua mm. hiivan ja viinan hajuksi. Ajoittain alueella esiintyy mädäntyneen kalan ja voimakkaan viemärin hajua, joka on etovaa pahoinvointia aiheuttavaa. Hajuvalituksia on tullut valvonta- ja ympäristökeskukseen ajoittain Ruoriniemen ja Niemen asuinalueelta. Ympäristö- ja rakennuslautakunta katsoo, että Suomen Hiiva Oy:n tulee

osallistua Lahden kaupungin ilmanlaadun yhteistarkkailuun. Ilmanlaadun yhteistarkkailulla saadaan kattavin kuva alueen ilmanlaadusta ja siinä esiintyvistä haitoista. Tehdasaluetta lähinnä oleva ilmanlaadun tarkkailupiste on viereisellä tontilla sijaitseva tiede- ja yrityspuiston alueella. Tällä hetkellä mittauspisteessä havainnoidaan orgaanisia haihtuvia yhdisteitä, joita Suomen Hiiva Oy:ltä pääsee ilmaan merkittävästi.

Lähiasukkaat ovat valittaneet tehdasalueen melusta. Tehdasalueen melu ylittää laskennallisen arvioinnin perusteella yömeluohjearvon 50 dB (A). Lupaharkinnassa tulee varmistua siitä, että melutason ohjearvot läheisellä Ruoriniemen asuntoalueella alittuvat.

Lahden kaupunginhallitus on esittänyt 29.6.2005 pidetyssä kokouksessa seuraavaa: Tuotanto aiheuttaa ympäristöön merkittäviä jätevesi-, melu- ja ilmapäästöjä. Hiivatehtaan tuotanto aiheuttaa alueella merkittävää hajuhaittaa. Haittaa aiheuttaa lähinnä hiivan kasvuliuoksen eli emäveden käsittely ja haihdutus sekä fermentorien ilmastuksesta tuleva kaasu. Jätevesien tasausallas ja pH –säätö ovat myös merkittäviä hajujen aiheuttajia. Asukkaat kuvaavat hajua mm. hiivan ja viinan hajuksi. Ajoittain alueella esiintyy mädäntyneen kalan ja voimakkaan viemärin hajua, joka on etovaa pahoinvointia aiheuttavaa. Haju koetaan haittana Ruoriniemen ja Niemen asuinalueilla.

Tehdasalueen melu ylittää laskennallisen arvioinnin perusteella yömeluohjearvon 50 dB (A). Lupaharkinnassa tulee varmistua siitä, että melutason ohjearvot läheisellä Ruoriniemen asuntoalueella alittuvat ja toiminnan hajuhaitan poistamiselle annetaan riittävät lupaehdot.

Niemen alueen käyttöä ollaan selvittämässä ja siitä suunnitellaan muodostuvan asumisen ja liiketoiminnan seka-alue, jolloin mainittujen ympäristöhaittojen minimointi on ehdottoman tärkeää, koska alueella tulee mahdollisesti sijaitsemaan nykyistä enemmän asuin- ja liiketoimintoja. Ympäristö- ja rakennuslautakunta on omassa lausunnossaan ottanut kantaa laitoksen puhdistamotoiminnan vaikutuksiin sekä melu- ja hajupäästöihin. Kaupunginhallitus yhtyy näiltä osin ympäristö- ja rakennuslautakunnan lausuntoon.

LV Lahti Vesi Oy on esittänyt 19.8.2005 lausuntonaan seuraavaa: Polttimo Yhtiöiden yritysten jätevedet johdetaan kootusti tasausaltaan kautta LV Lahti Vesi Oy:n viemäriin ja edelleen Kariniemen jätevedenpuhdistamolle. Yhtiökohtaisia vaikutuksia ei voi näin ollen eritellä. Tasausaltaan toiminnasta on sovittu siten, että kuormitus Kariniemen puhdistamolle olisi mahdollisimman tasainen.

Yritykset ovat solmineet teollisuusjätevesisopimuksen LV Lahti Vesi Oy:n kanssa. Sopimuksessa on määritelty raja-arvot viemäriin johdettavalle vedelle. Lisäksi em. yritysten jätevesiä tarkkaillaan kaksi kertaa vuodessa viikon mittaisella jaksolla. Tarkkailujaksojen analyysit tehdään yhdessä lupaa hakeneiden yhtiöiden ja LV Lahti Vesi Oy:n kesken.

Viemäriverkossa ei ole todettu em. yritysten jätevesien aiheuttamaa haittaa. Kariniemen jätevedenpuhdistamolla ei myöskään ole todettu haittaa, joka olisi suoranaisesti voitu kohdistaa lupaa hakevien yritysten jätevesiin. LV Lahti Vesi Oy pitää nykyistä esikäsittelyä ja sovittuja kuormituksen rajaarvoja tällä hetkellä riittävinä. Mikäli yhtiöiden toiminta muuttuu, tulee tilanne arvioida uudelleen.

Päijät-Hämeen pelastuslaitos on esittänyt 22.8.2005 lausuntonaan seuraavaa: Suurin vaara ympäristölle aiheutuu pelastuslaitoksen mukaan kemikaalien tai kemikaaleja sisältävien sammutusvesien joutumisesta vesistöön. Pelastuslaitos ei katso omaavansa valmiutta arvioida tämänkaltaisten ympäristövahinkojen laajuutta.

Muistutukset ja mielipiteet

Hakemuksesta ei ole esitetty muistutuksia eikä mielipiteitä.

Hakijan kuuleminen ja vastine

Hakijalle on 24.8.2005 päivätyllä kirjeellä varattu tilaisuus tulla kuulluksi ja esittää vastineensa ympäristölupahakemuksesta annetuista lausunnoista. Suomen Hiiva Oy on todennut 27.9.2005 saapuneessa kirjeessä seuraavaa:

Vastaus Lahden kaupungin ympäristö- ja rakennuslautakunnan lausuntoon: Suomen Hiiva Oy:n jätevedet käsitellään Lahti Vesi Oy:n jätevedenpuhdistamolla eikä niistä ole aiheutunut haittaa viemäriverkostossa eikä puhdistamolla. Myös Lahti Vesi on todennut tämän ympäristölupahakemuksesta antamassaan lausunnossa 19.8.2005. Jätevedet sisältävät paljon orgaanista kuormitusta ja vähemmän fosforia. Näin jätevedet tasapainottavat ravinnesuhdetta Kariniemen yhdyskuntajätevesien puhdistamolla ja toimivat siten puhdistusprosessille hyödyllisenä hiililähteenä. Jätevesikuormituksen tasaus on toiminut hyvin rakennetun tasausaltaan ansiosta ja myös Lahti Vesi pitää lausunnossaan esikäsittelyä nykytilanteessa riittävänä.

Vuonna 2002 Polttimo Yhtiöiden alueella tehtyjen melumittauksien perusteella Suomen Hiiva Oy tehtaan merkitys lähimmän häiriintyvän asuinalueen melutasoon on vähäinen. Etäisyys lähimpään asutukseen on yli 300 metriä. Melumittauksien jälkeen tehtaalla on asennettu yhteen äänitasoltaan suurimmista kohteista äänenvaimennin. Hakija katsoo, ettei hiivatehtaan toiminta aiheuta merkittävää meluhaittaa ympäristössä.

Suomen Hiiva Oy:n tuotannosta aiheutuu ajoittaisia hajuhaittoja. Erityisen hankala tilanne oli jätevesien tasausaltaan käyttöönoton jälkeen kesinä 2001 ja 2002. Tällöin esiintyneet ongelmat on saatu ratkaistua tehostetuilla pesukäytännöillä ja ajotapojen muutoksilla. Kesällä 2003 hajua aiheutti vinassisäiliön tyhjäksi ajo, joka oli kertaluontoinen toimenpide. Vuonna 2004 ja 2005 tehtaalla ei ole vastaanotettu yhtään hajuvalitusta. Nyt käsiteltävänä olevaan ympäristölupahakemukseen ei jätetty yhtään muistutusta.

Hajuhaittojen vähentämiseksi tehtaalla on tehty useita selvityksiä. Lupahakemuksessa esitettyjen toimenpiteiden eteneminen on kuvattu seuraavassa:

- Emäveden ja jätevesien korkean hygieniatason ylläpito on jatkunut. Vaikutus hajuihin on todennäköinen.

- Haihduttimen kaasujen käsittelyä ei ole toteutettu pesurilla vaan uusimalla vakuumipumput. Haihduttimesta poistuva ilma peseytyy uusien pumppujen veteen eikä erillisellä pesurilla ole enää saavutettavissa havaittavaa lisävaikutusta.

- Emävesisäiliön ja tasausaltaan jäähdytykseen ei ole löydetty ratkaisua. Projektin kustannuslaskelmat sisältyvät edelleen vuosien 2005-2006 suunnitelmiin.

- Selvitys hajua aiheuttavan hiivan määristä on tehty.

Lisäksi on toteutettu viemärien uusimisia ja eriytetty WC-jätevedet tasausaltaaseen menevistä jätevesistä.

Normaalissa tuotantotilanteessa hiivan valmistuksen ominaishaju ei aiheuta haittaa tehdasalueen ulkopuolella. Mahdolliset häiriöt tuotannossa ovat ajoittaisia ja siten aiheutuva haitta ei hakijan mielestä aiheuta naapuruussuhdelain mukaista kohtuutonta rasitusta ympäristön asukkaille.

Suomen Hiiva Oy:n haihtuvien orgaanisten yhdisteiden päästöt (VOC) on määritettävissä laskennallisesti tuotantomäärien avulla. Haihtuvia orgaanisia yhdisteitä vapautuu fermentoinnin aikana käymistoiminnassa. Fermentointiliuoksen alkoholipitoisuus on enintään 0,1 % ja siten vuosittain ilmaan vapautuva alkoholimäärä on hyvin vähäinen ja vastaa esim. suuremman leipomon toiminnassa syntyviä määriä. Hiivatehtaan osallistuminen Lahden alueen ilmanlaadun yhteistarkkailuun näiden vähäisten VOC –päästöjen vuoksi ei ole hakijan mielestä perusteltua.

Lautakunnan lausunnossa mainittu Vesijärveen johdettavien lauhdevesien aiheuttama lämpötilan nousu 3,5 astetta on jäähdytysveden lämpötilan nousu jäähdytyksen aikana. Toisin sanoen jäähdytykseen otettava vesi palautuu Vesijärveen keskimäärin 3,5 °C lämpimämpänä. Suomen Hiiva Oy:n lauhdevedet eivät sisällä niin paljoa lämpöenergiaa, että ne aiheuttaisivat Vesijärven lämpötilan nousua. Lupaehtojen mukainen sallittu järvestä otettavan ja sinne palautettavan veden lämpötilan nousu on 12 °C.

Vastaus Lahden kaupunginhallituksen lausuntoon: Hiivatehtaan etäisyys Ruoriniemen alueen lähimmäiseen asuintaloon on yli 350 metriä. Hiivatuotannon aiheuttama melu ei ylitä päivä- eikä yöajan meluohjearvoja Ruoriniemen tai nykyisillä Niemen asuinalueilla.

Polttimo Yhtiöt on toiminut Niemen kaupunginosassa jo yli 100 vuoden ajan. Hiivatuotantoa on ollut alueella vuodesta 1897 lähtien. Lahden tehdas

on Suomen ainoa hiivatehdas ja sen tuotanto kattaa koko kotimaan hiivatarpeen. Suomen Hiiva Oy työllistää suoraan noin 25 henkilöä ja lisäksi välillisesti kuljetusliikkeiden, rautatien ja kaupan työntekijöitä. Voimassa olevassa asemakaavassa alue on merkitty teollisuus- ja varastotoimintojen korttelialueeksi (TTV). Suomen Hiiva Oy pitää tärkeänä, että teollisuuden toimintaedellytykset otetaan huomioon Lahden kaupunkisuunnittelussa ja päätöksenteossa.

Vastaus Päijät-Hämeen pelastuslaitoksen lausuntoon: Suomen Hiiva Oy:n tuotannossa ei käytetä ammoniakkijäähdytystä eikä maakaasua. Suomen Hiiva Oy:llä ei ole huomautettavaa pelastuslaitoksen antamaan lausuntoon.

ALUEELLISEN YMPÄRISTÖKESKUKSEN RATKAISU

Ratkaisu

Hämeen ympäristökeskus myöntää ympäristönsuojelulain 28 §:n mukaisen ympäristöluvan Suomen Hiiva Oy:n Lahden kaupungissa sijaitsevan hiivatehtaan toiminnalle.

Toimintaa on harjoitettava lupahakemuksen mukaisesti ellei lupamääräyksissä muutoin määrätä.

Vastaus yksilöityihin vaatimuksiin ja lausuntoihin

Lausunnoissa esitetyt vaatimukset on otettu huomioon lupamääräyksistä ilmenevällä tavalla.

Lupamääräykset pilaantumisen ehkäisemiseksi

Yleinen ympäristönsuojelu

1. Suomen Hiiva Oy:n sekä laitoksen oheistoimintojen ympäristönsuojelutoimia on ylläpidettävä ja edistettävä niin, ettei laitoksen toiminnasta aiheutuva melu, päästöt ilmaan, maaperään, vesiin tai viemäriin tai muu syy aiheuta joko välittömästi tai välillisesti vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle tai muuta ympäristön vahingollista muuttumista tai ympäristön roskaantumista tai yleistä viihtyisyyden alenemista.

   Tarvittaessa toiminnanharjoittajan on selvitettävä ympäristövaikutukset ja ryhdyttävä Hämeen ympäristökeskuksen edellyttämiin ympäristönsuojelutoimenpiteisiin haittojen ehkäisemiseksi tai poistamiseksi. Hämeen ympäristökeskus päättää toimenpiteistä erikseen. (YSL 5 §, 7 §, 8 §, 42 §, JäteL 6 §, 19 §, NaapL 4 §, 17 §)

Päästöt viemäriin ja veteen

2. Jätevesien laadusta, määrästä tai niiden vaihtelusta ei saa aiheutua haittaa viemärin rakenteelle, jätevedenpuhdistamon toiminnalle tai lietteen asianmukaiselle käsittelylle tai hyötykäytölle. Hiivatehtaan katolta ja vinanssilastauspaikalta hulevedet (pinta-ala yhteensä 420 m^2) johdetaan tasausaltaan kautta jätevesiviemäriin, muualta hulevedet on johdettava sadevesiviemäriin. Viemäriin ei saa laskea ongelmajätettä. (YSL 4 § jaYSA 36 §, VNp 365/1994)

3. Teollisuusjätevesisopimusta on tarkistettava LV Lahti Vesi Oy:n tai Hämeen ympäristökeskuksen vaatimuksesta ja sen tulee täyttää VNp 363/94 ja VNp 365/94 liite 1 kohdan C vaatimukset. Uusittu sopimus tulee lähettää tiedoksi Hämeen ympäristökeskukselle. (YSA 36 §)

4. Jäähdytysveden tarkkailusuunnitelma on päivitettävä. Tarkkailusuunnitelma on lähetettävä 31.12.2006 mennessä Hämeen Ympäristökeskuksen hyväksyttäväksi. Hämeen ympäristökeskus voi tehdä tarkkailusuunnitelmaan tarpeelliseksi katsomansa muutokset. (YSA 5 §)

Haju

5. Toiminnanharjoittajan on tehtävä teknistaloudellinen selvitys hajupäästöjen vähentämiseksi toteutusaikatauluineen. Selvitys on lähetettävä Hämeen ympäristökeskukselle ja tiedoksi Lahden ympäristölautakunnalle 30.6.2006 mennessä. Selvityksen perusteella Hämeen ympäristökeskus voi antaa hajuun liittyviä lisämääräyksiä. (YSL 4 §, NaapL 17 §)

Melu ja liikenne

6. Melutaso eniten melulle altistuvissa kohteissa ulkona ei saa ylittää laitoksen toiminta-aikana melun A-painotettua ekvivalenttitasoa 55 dB päivällä klo 7-22 välisenä aikana eikä 50 dB yöllä klo 22-7 välisenä aikana. Jos melu on luonteeltaan iskumaista tai kapeakaistaista, mittaus- tai laskentatulokseen lisätään 5 dB ennen sen vertaamista sallittuun melutasoon. Jos melutaso ylittyy on toiminnanharjoittajan ryhdyttävä toimenpiteisiin meluhaitan vähentämiseksi.

Toiminnallisen kokonaisuuden nykyinen melutaso on selvitettävä ulkopuolista asiantuntijaa käyttäen 31.12.2006 mennessä. Melutasojen selvitys-suunnitelma on esitettävä alueellisen ympäristökeskuksen hyväksyttäväksi kolmea kuukautta ennen selvityksen aloittamista. Selvitys voidaan tehdä yhteistyössä alueen muiden toimijoiden kanssa. Jos melutaso ylittyy, on toiminnanharjoittajan ryhdyttävä yksin tai yhteistyössä alueen muiden melua aiheuttavien toimijoiden kanssa toimenpiteisiin meluhaitan vähentämiseksi. Tarvittaessa on esitettävä hyväksyttäväksi suunnitelma melutason alentamisesta aikatauluineen. Alueellinen ympäristökeskus päättää suunnitelman tarpeellisuudesta erikseen. (YSL 5 § ja 108 §, NaapL 17 §, VNp 993/1992)

7. Raskaan liikenteen kuljetukset on ohjattava reiteille, jotka ovat alueen asutuksen ulkopuolella käyttäen valtakunnallisia ja seudullisia pääväyliä. Kuljetuksissa on käytettävä Aniankatua tai Laatikkotehtaan katua ja edelleen Mukkulankatua. (YSL 4 §, YSA 19 §)

Jätteet sekä niiden käsittely ja hyödyntäminen

8. Laitoksella on kaikin tavoin pyrittävä vähentämään jätteiden muodostumista. Kaikki teknisesti ja taloudellisesti hyödynnettävissä olevat jätteet on lajiteltava ja toimitettava hyötykäyttöön. Jätettä ei saa ohjata poltettavaksi, jos se voidaan hyödyntää aineena. Pakkausjätteen määrää on pyrittävä vähentämään välttämällä kertakäyttöpakkauksia ja ohjaamalla käytettyjä pakkausmateriaaleja uusiokäyttöön. Hyötykäyttöön tai kaatopaikalle ei saa toimittaa jätteitä, joista voi aiheutua vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle. (YSL 4 § ja 5 §, JäteL 4 §, 6 §, 12 §, 19 § ja 51 §, JäteA 8 §, VNp 101/1997, VNp 962/1997, VNp 883/1998)

9. Kaatopaikalle toimitettavan jätteen määrän vähentämismahdollisuus on selvitettävä. Selvitys tulee toimittaa Hämeen ympäristökeskukseen 31.12.2006 mennessä. Selvityksen perusteella Hämeen ympäristökeskus voi antaa lisämääräyksiä. Kaatopaikalle toimitettavan muun kuin asumistoiminnassa syntyvään jätteeseen rinnastettavan teollisuusjätteen kaatopaikkakelpoisuus on tarvittaessa selvitettävä. Jätteen soveltuvuus kaatopaikalle ratkaistaan kaatopaikkakelpoisuusarvioinnin perusteella.(YSL 4 §, 5 § ja 83 §, JäteL 4 §, 6 §, 12 §, 51 § ja 52 §, VNp 861/1997)

10. Ongelmajätteet on säilytettävä laatua ja vaarallisuutta osoittavilla merkinnöillä varustetuissa, tiiviisti suljetuissa astioissa. Ongelmajätteet on varastoitava katetussa ja lukitussa tilassa, varoaltain varustetuissa astioissa tai tiiviillä reunuksella tai reunakorokkein varustetulla alustalla siten, että vuototapauksissa ongelmajätteet saadaan kerättyä talteen. Erilaatuisia ongelmajätteitä ei saa sekoittaa keskenään eikä muihin jätteisiin. (YSL 4 §, 7 § ja 8 §, JäteL 4 § ja 6 §, JäteA 3 §, 5 § ja 6 §, VNp 659/1996)

11. Ongelmajätteet on toimitettava laitokseen, jolla on ympäristöluvassa myönnetty lupa kyseisen jätteen vastaanottoon ja käsittelyyn. Ongelmajätteiden siirtoa varten on laadittava siirtoasiakirja, joka annetaan jätteen kuljettajalle luovutettavaksi edelleen ongelmajätteen vastaanottajalle. Siirtoasiakirja tai sen jäljennös on säilytettävä neljän (4) vuoden ajan. (JäteL 4 §, 6 §, 12 §, 15 § ja 51 §. JäteA 5 §, 6 § ja 22 §, VNp 659/1996)

Varastointi, kemikaalien käsittely ja maaperän suojelu

12. Raaka-aineet, tuotteet, jätteet ja kemikaalit on varastoitava ja käsiteltävä laitosalueella siten, että niistä ei aiheudu maaperään, vesistöön tai ilmaan päästöjä, joista voi aiheutua ympäristö-, viihtyisyys- tai terveyshaittaa. Kemikaalisäiliöt on varustettava tarpeellisilla suoja- ja hälytyslaitteilla kuten ylitäytön estolaitteilla. Kiinteiden kemikaalisäiliöiden on sijaittava 100

prosentin suoja-altaassa tai tilassa, josta kemikaalit saadaan mahdollisessa säililön vuototilanteessa kerättyä talteen ennen kuin ne päätyvät maaperään, vesistöön tai yleiseen viemäriin.

Konteissa ja astioissa olevat kemikaalit on varastoitava tiivispohjaisessa, reunuksella ja kynnyksellä varustetussa katetussa varastossa, erillään elintarvikkeista. Varastointitilan lattian on kestettävä kemikaaleja. Vaihtoehtoisesti kemikaalilavat tai kontit voidaan sijoittaa suoja-altaaseen, joka kestää imeytyvää kemikaalia. Keskenään vaarallisesti reagoivat kemikaalit eivät vuototilanteessa saa joutua kosketuksiin toistensa kanssa. (YSL 4 §, 5 §, 7 § ja 8 §, JäteL 4 § ja 6 §, VNp 101/1997)

13. Ympäristölle haitallisten aineiden purkua on valvottava. Kemikaalisäiliöiden täyttöpaikan läheisyydessä on oltava ohjeet toiminnasta onnettomuustilanteessa. Kemikaalisäiliöiden täyttöyhteet on merkittävä selvästi varastoidun kemikaalin mukaan.

Kemikaalien purkualueiden pinnoitteiden kunnosta on huolehdittava. Kallistukset asfaltoidulla alueella on tehtävä siten, että vuotoaineet saadaan helposti kerättyä talteen. Kemikaalien purkualueiden lähistöllä olevat sadevesikaivot on täytön ajaksi suljettava esimerkiksi sulkumatolla. Vahinko- ja onnettomuustilanteiden varalle on kemikaalien purkupaikan läheisyydessä oltava riittävä määrä imeytysmateriaalia aina saatavilla. Vuotoina ympäristöön mahdollisesti päässeet kemikaalit on kerättävä välittömästi talteen. Kemikaalien ja mahdollisten sammutusvesien keräily ja käsittely on suunniteltava sellaisiksi, ettei kemikaaleja pääse maaperään tai pinta- ja pohjavesiin edes poikkeustilanteissa. (YSL 4 §, 7 § ja 8 §)

Paras käyttökelpoinen tekniikka ja energian käytön tehokkuus

14. Toiminnanharjoittajan on seurattava parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehittymistä. Parasta taloudellisesti käyttökelpoista tekniikkaa on hyödynnettävä kaikissa laitoksen toiminnoissa niin, että päästöt ja laitoksen ympäristövaikutukset ovat mahdollisimman vähäisiä sekä energian käyttö on mahdollisimman tehokasta. (YSL 4 § ja 5 §, YSA 37 §)

Häiriötilanteet ja muut poikkeukselliset tilanteet

15. Laitoksella tulee olla ajan tasalla oleva ympäristöriskinarviointi ja suunnitelma toimista ympäristöonnettomuuksien estämiseksi sekä kirjalliset toimintaohjeet onnettomuus-, häiriö- ja muiden poikkeustilanteiden varalle ympäristövahinkojen rajoittamiseksi. Suunnitelmassa on huomioitava erityisesti pintavesien ja pohjaveden suojelu. (YSL 4 § ja 5 §)

16. Ympäristövahingon tapahtuessa tai ympäristövahingon vaaran uhatessa toiminnanharjoittaja on velvollinen ryhtymään viipymättä toimenpiteisiin vahinkojen torjumiseksi ja tapahtuman toistumisen estämiseksi. Päästöjä, melua, hajua tai muuta ympäristöhaittaa lisäävistä häiriöistä tai onnettomuuksista, joissa esimerkiksi haitallisia aineita pääsee maaperään, pinta- tai

pohjavesiin, viemäriin tai ilmaan, on ilmoitettava välittömästi Hämeen ympäristökeskukselle ja Lahden kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle. Jos viemäriin on päässyt ainetta, joka saattaa aiheuttaa haittaa LV Lahti Vesi Oy:n jätevedenpuhdistamon toiminnalle, on asiasta ilmoitettava välittömästi myös puhdistamon hoitajalle. Toiminnanharjoittajan on laadittava ja ylläpidettävä käyttöhenkilökunnalle ohjeistoa ilmoitusmenettelystä.

Päästöjä lisäävistä häiriötilanteista on laadittava poikkeamaraportti, josta ilmenevät ainakin häiriön kesto, suoritetut toimenpiteet ja aiheutunut päästö. (YSL 7 §, 8 §, 62 § ja 76 §, YSA 30 §)

17. Toiminnanharjoittajalla on oltava riittävästi ympäristövahinkojen torjuntalaitteita ja -tarvikkeita aina saatavilla. Toiminnanharjoittaja on velvollinen huolehtimaan, että laitoksella on torjuntalaitteiden ja -tarvikkeiden käyttöön perehtynyttä henkilöstöä. Toiminnanharjoittajan on ylläpidettävä ja kehitettävä torjuntavalmiutta, koulutettava henkilöstöä ja järjestettävä torjuntaharjoituksia. (YSL 4 §, 5 §, 7 § ja 8 §)

Toiminnan muuttaminen tai lopettaminen

18. Toiminnanharjoittajan on viipymättä ilmoitettava toiminnan olennaisista muutoksista tai toiminnan keskeyttämisestä Hämeen ympäristökeskukselle ja Lahden kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle. Luvanhaltijan vaihtuessa on uuden haltijan ilmoitettava vaihtumisesta kirjallisesti Hämeen ympäristökeskukselle. (YSL 81 §, YSA 30 §)

19. Toiminnanharjoittajan on hyvissä ajoin, viimeistään 6 kuukautta, ennen toiminnan lopettamista esitettävä yksityiskohtainen suunnitelma Hämeen ympäristökeskuksen hyväksyttäväksi ympäristönsuojelua ja jätehuoltoa koskevista toiminnan lopettamiseen liittyvistä toimista ja mahdollisesta lopettamisen jälkeisestä ympäristön tilan tarkkailusta. (YSL 90 §, JäteL 6 §)

Tarkkailu, kirjanpito ja raportointi

20. Tuotantotiloja, koneita, laitteita, varastoja, säiliöitä ja putkistoja sekä valvonta- ja hälytyslaitteita, niiden kuntoa ja toimintaa on tarkkailtava. Tarvittaessa on ryhdyttävä viipymättä huolto- ja korjaustoimenpiteisiin. (YSL 5 § ja 108 §, JäteL 51 § ja 52 §)

21. Laitoksella on oltava nimetty ympäristönsuojeluvastaava ja hänelle vähintään yksi sijainen. Jos ympäristönsuojeluvastaavan tai hänen sijaisensa yhteystiedot muuttuvat on muutos saatettava tiedoksi Hämeen ympäristökeskukselle ja Lahden kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle. (YSL 5 §)

22. Toiminnanharjoittajan on tarvittaessa osallistuttava alueella tehtäviin päästöjen ympäristövaikutuksia koskeviin selvityksiin Hämeen ympäristökeskuksen hyväksymällä tavalla.(YSL 5 §)

23. Suomen Hiiva Oy:n jäteveden kuormitusta on tarkkailtava. Jätevedestä on selvitettävä kerran vuodessa kokonaistyppi, ammoniumtyppi, kokonaisfosfori, BOD_7ATU, pH, kiintoaine, sähkönjohtavuus ja COD_{Cr}. Tarkkailun tulokset on lähetettävä tiedoksi Hämeen ympäristökeskukselle. Tarkkailutulosten perusteella Hämeen ympäristökeskus voi antaa asiassa lisämääräyksiä. Jätevesiviemäri on varustettava jatkuvatoimisella pH:n, sähkönjohtokyvyn ja lämpötilan mittaus-, rekisteröinti- ja hälytyslaitteistolla. (YSL 5 §, 108 §)

24. Suomen Hiiva Oy:n on tehtävä suunnitelma hajupäästöjen tarkkailusta yhdessä Viking Malt Oy kanssa. Suunnitelma on toimitettava Hämeen ympäristökeskuksen hyväksyttäväksi 31.12.2006 mennessä. Suunnitelman perusteella Hämeen ympäristökeskus voi antaa hajuhaittojen tarkkailuun ja hajuhaittojen ehkäisemiseen liittyviä lisämääräyksiä. (YSL 4 § ja 5 §, NaapL 17 §)

25. Laitoksen käyttö- ja päästötarkkailusuunnitelma on esitettävä Hämeen ympäristökeskuksen hyväksyttäväksi 31.12.2006 mennessä. (YSL 5 § ja 108 §)

26. Laitoksen käytöstä ja käytön valvonnasta sekä häiriötilanteista on pidettävä kirjallista tai tiedostoihin tallentavaa seurantaa. Laitoksen ympäristönsuojelun kannalta merkityksellisistä tapahtumista ja toteutetuista ympäristönsuojelutoimenpiteistä, päästöistä, jätteistä ja jätehuollosta sekä energiankäytöstä ja energiansäästötoimenpiteistä on pidettävä kirjaa.

Kirjanpitoon on merkittävä vuosittaista raportointia varten tarvittavat tiedot. Seurantakirjanpidon perusteena olevat asiakirjat kuten laitoksen käyttöä ja valvontaa koskevat tallenteet, käyttöpäiväkirjat, häiriökirjanpito, huoltotodistukset, tutkimus-. mittaus- ja tarkkailutulokset, jätekirjanpito ja jätteiden siirtoasiakirjat on säilytettävä vähintään neljän vuoden ajan. Kirjanpito on pyydettäessä esitettävä valvontaviranomaiselle. (YSL 5 § ja 83 §, JäteL 51 § ja 52 §, JäteA 22 §)

27. Laitoksen toiminnasta sekä valvonta- ja tarkkailutiedoista on laadittava viranomaisen edellyttämällä tavalla raportti, joka on toimitettava Hämeen ympäristökeskukselle ja Lahden kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle seuraavan vuoden helmikuun loppuun mennessä. Tietoja tehdystä kirjanpidosta on tarvittaessa annettava valvontaviranomaiselle yhteenvetoraportteina. Vuosiraportista on käytävä ilmi muun muassa seuraavat tiedot:

Tiedot tuotannosta:
energian käyttötiedot ja energiansäästötoimenpiteet, käytetyt kemikaalit, raaka-aineet ja vuotuinen tuotantomäärä (tuotteen laatu ja määrä), tuotannon käyntiajat prosesseittain (h/a), vedenotto ja ympäristönsuojeluinvestoinnit sekä suunnitteilla olevat muutokset laitoksessa ja sen toiminnassa.

Tiedot jätehuollosta:
jätteiden laatu, laji, määrä sekä hyödyntämis- ja käsittelytavat, varastointi, edelleen toimittaminen, kuljettajat, toimituskohteet ja päivämäärät sekä

kaatopaikkakelpoisuustestien tulokset. Jätteiden ja ongelmajätteiden luokittelussa tulee käyttää ympäristöministeriön asetuksessa (YMA 1129/2001) esiintyvää jaottelua.

Tiedot päästöistä ja ympäristövaikutusten tarkkailusta:
päästömäärät, analyysitulokset, laskenta- tai mittausperusteet, arvio tulosten luotettavuudesta, yhteenveto käyttö- ja päästötarkkailusta sekä vaikutustarkkailusta, tiedot ympäristönsuojelun kannalta merkittävistä häiriötilanteista (ajankohta, kestoaika, syy, arvio päästöistä ja niiden ympäristövaikutuksista sekä suoritetut toimenpiteet), yhteenveto ympäristönsuojelun kannalta olennaisista huoltotoimenpiteistä (prosessit, puhdistimet, mittalaitteet), puhdistimien käyntiajat, mittausraportit, vuosittaisten raaka-aine- ja päästömäärien vertailu tähän päätökseen kirjattuihin tai myöhemmin muutoksena ilmoitettuihin tietoihin. (YSL 5 § ja 83 §, JäteL 51 § ja 52 §)

RATKAISUN PERUSTELUT

Lupaharkinnan perusteet

Kun toimintaa harjoitetaan tässä päätöksessä esitetyllä tavalla ja noudatetaan annettuja määräyksiä, toiminta täyttää ympäristönsuojelulain ja jätelain sekä niiden nojalla annettujen asetusten vaatimukset sekä ne vaatimukset, jotka luonnonsuojelulaissa ja sen nojalla on säädetty.

Määräysten antamisen toimivallan perustana ovat seuraavat säännökset: YSL 43-47 § ja YSA 19 §.

Luvan myöntämisen edellytykset

Toimittaessa tämän päätöksen mukaisesti laitoksen toiminnasta ei nykytietämyksen mukaan aiheudu terveyshaittaa, merkittävää muuta ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa, maaperän tai pohjaveden pilaantumista, erityistä luonnonolosuhteiden huonontumista, vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella eikä eräistä naapuruussuhteista annetussa laissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta. Määräyksiä annettaessa on otettu huomioon toiminnan aiheuttama pilaantumisen todennäköisyys ja onnettomuusriski.

Luvan myöntämisen edellytykset on määritelty YSL 42 §:ssä.

Lupamääräysten yksilöidyt perustelut

Laitoksen ja sen liitännäistoimintojen ympäristönsuojelun tason ylläpitäminen, tietämyksen lisääntyminen, parhaan taloudellisesti käyttökelpoisen tekniikan ja mahdollisimman hyvien haittojen torjuntakeinojen soveltaminen edellyttävät päästöjen ja ympäristövaikutusten jatkuvaa seurantaa ja ympäristönsuojelutoimien kehittämistä. Mikäli ympäristönsuojelun tavoitteita ei saavuteta tai toiminnasta syntyy ennalta arvaamattomia ympäristö-

vaikutuksia, toiminnanharjoittajan on ryhdyttävä erityisiin toimenpiteisiin ympäristöhaittojen ehkäisemiseksi tai poistamiseksi. (Määräys 1)

Jätevesien aiheuttamien haittojen ehkäisemiseksi edellytetään riittävää ja huolellista jätevesien käsittelyä. Suomen Hiiva Oy:n jätevedet eivät saa haitata LV Lahti Vesi Oy:n jätevedenpuhdistamon toimintaa tai lietteen hyötykäyttöä. Toiminnanharjoittajan on oltava selvillä käyttämiensä pesuaineiden ja kemikaalien haittavaikutuksista viemäriverkostolle ja jäteveden puhdistamon toiminnalle.

Luvassa edellytetään, että jäteveden pääsy viemäriin on voitava estää tarvittaessa. Esimerkiksi poikkeuksellinen BHK -kuorma voi viemäriin joutuessaan aiheuttaa häiriöitä jätevedenpuhdistamon toimintaan.

Nykyiseen jäähdytysveden tarkkailusuunnitelmaan on lisättävä jäähdytysveden lämpötilojen lisäksi virtaamat ja jäähdytysveden lämpökuorma. (Määräykset 2–4)

Toiminasta aiheutuu hajupäästöjä. Toiminnanharjoittajan on kaikin teknisesti ja taloudellisesti toteutettavissa olevin keinoin ehkäistävä hajupäästöjen syntymistä. (Määräys 5)

Luvassa on asetettu melulle hyväksyttävä melutaso. Luvan määräämät meluraja-arvot vastaavat valtioneuvoston päätöksessä asetettuja melutason ohjearvoja VNp 993/1992, Ympäristöministeriön ohje 1/1995 ympäristömelun mittaaminen.

Vuonna 2002 laaditun ympäristömeluselvityksen mukaa tehdasalueen kaakkoispuolen kerrostalojen kohdalla Polttimo Yhtiöiden aiheuttama laskennallinen melutaso ylittää yöajan ohjearvon 50 dB(A). Ympäristömeluselvityksessä ei ole huomioitu laitoksille suuntautuvan liikenteen vaikutusta melutasoihin. Suomen Hiiva Oy, Viking Malt Oy, Oy Maltax Ab ja Lahti Energia Oy:n Polttimon lämpökeskus muodostavat toiminnallisen kokonaisuuden, jonka melupäästöt on tarpeen arvioida kokonaisuudessaan. Polttimo Yhtiöiden naapurissa on myös muuta teollisuutta, jonka toiminnasta aiheutuu melupäästöjä. Alueen toimijoiden tulisi yhteistyössä tarkkailla ympäröivälle asutukselle aiheutuvaa viihtyisyyshaittaa.

Laitoksille on annettu määräys ohjata rekkaliikenne kulkemaan joko Aniankatua tai Laatikkotehtaankatua pitkin. Sekä Aniankatu, että Laatikkotehtaankatu kulkevat teollisuusalueen läpi. Reitti Niemenkatu - Ritaniemenkatu kulkee Mukkulan ostoskeskuksen ja Mukkulan koulun ohi. Lisäksi Ritaniemenkadun varrella on runsaasti asutusta sekä virkistysalue, jossa sijaitsevat mm. Mukkulan matkailukeskus, leirintäalue, uimaranta ja Ritamäen luonnonsuojelualue. (Määräykset 6-7)

Jätteitä koskevat lupamääräykset on annettu jätteiden turvallisen käsittelyn varmistamiseksi ympäristönsuojelullisista syistä. Jätelain mukaan jätettä saa luovuttaa vain jätetiedostoon hyväksytylle kuljettajalle tai sille, jolla on

oikeus ottaa vastaan jätettä ympäristönsuojelulain mukaisen ympäristöluvan nojalla.

Jätelain periaatteiden mukaisesti kaikessa toiminnassa on huolehdittava siitä, että jätettä syntyy mahdollisimman vähän. Jätteistä ja jätehuollosta ei saa aiheutua vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle. Syntyvät jätteet on ensisijaisesti pyrittävä ohjaamaan hyötykäyttöön ja toissijaisesti hyödynnettävä energiana. Toiminnanharjoittajan on huolehdittava asianmukaisesta jätehuollon järjestämisestä.

Ongelmajätteellä tarkoitetaan jätettä, joka kemiallisen tai muun ominaisuutensa takia voi aiheuttaa erityistä vaaraa tai haittaa terveydelle. Turvallisen ongelmajätehuollon varmistamiseksi jätteiden käsittelyltä ja varastoinnilta edellytetään erityistä toimia. (Määräykset 8-11)

Laitoksella käytetään ympäristölle ja terveydelle vaarallisia kemikaaleja, jotka on säilytettävä varastossa, joka täyttää kemikaalien varastointia varten annetut määräykset. Kemikaalit on varastoitava siten, ettei niitä pääse leviämään viemäriin, pinta- tai pohjavesiin tai maaperään vuototilanteessa. Maaperän ja vesien pilaantumisvaaran ehkäisemiseksi toiminnanharjoittajan on kemikaalien käsittelyssä ja varastoinnissa huolehdittava rakenteellisista ja käyttöteknisistä suojaustoimenpiteistä.

Ympäristölle ja terveydelle aiheutuvien vaarojen estämiseksi on toiminnassa noudatettava erityistä huolellisuutta vaarallisia kemikaaleja ja kemikaaliseoksia käsiteltäessä. Ympäristölle tai terveydelle haitalliset kemikaalit eivät saa vuototilanteissakaan päästä kulkeutumaan suoraan tai sadevesiviemärin kautta viereiseen vesistöön tai muuhun ympäristöön. Alueen hulevesien johtaminen tulee suunnitella siten, että pilaantuneista vesistä ei aiheudu vaaraa ympäristölle. Sadevesiviemäri on voitava sulkea tai muulla tapaa on estettävä mahdollisten kemikaalivuotojen joutuminen viemäriverkkoon. Kemikaalisäiliöiden, putkistojen ja pinnoitteiden kuntotarkastukset on tehtävä säännöllisesti onnettomuuksien ehkäisemiseksi. (Määräykset 12-13)

Toiminnanharjoittajan selvilläolovelvollisuuteen kuuluu parhaan käyttökelpoisen tekniikan ja parhaiden käytäntöjen seuraaminen. Ympäristönsuojelutoimien tehokkuuden varmistamiseksi edellytetään jatkuvaa ympäristöhaittojen minimointia. (Määräys 14)

Häiriö- ja poikkeustilanteisiin varautuminen, ilmoitus- ja toimintavelvoite on annettu välittömän ympäristövahingon torjunnan onnistumisen varmentamiseksi, viranomaisten ja lähiasukkaiden tiedon saannin varmistamiseksi ja valvonnan tehostamiseksi. Toiminnanharjoittajan on oltava tietoinen toimintansa ympäristöriskeistä, keinoista hallita niitä sekä toimintatavoista normaalista poikkeavan tapahtuman sattuessa. (Määräykset 15-17)

Jotta toiminnassa tapahtuvia muutoksia voidaan seurata ja valvoa sekä tarvittaessa arvioida muutoksen merkittävyys uuden lupakäsittelyn kannalta, on toiminnassa tapahtuvista muutoksista ilmoitettava ympäristökeskukselle

hyvissä ajoin ennen muutoksia. Laitosalueen viimeistelytoimilla varmistetaan alueen sopeutuminen ympäristöön ja pitkäaikaisten haittojen estyminen. Toiminnasta ja alueen käytöstä luopuminen, viimeistelytyöt ja tarkkailu voidaan toteuttaa hallitusti vain erillisen suunnitelman perusteella. Tarvittaessa toiminnan pitkäaikaisia ympäristövaikutuksia tulee tarkkailla myös toiminnan loppumisen jälkeen. (Määräykset 18–19)

Määräykset tarkkailusta, kirjanpidosta ja raportoinnista on annettu ympäristövaikutusten selvittämiseksi ja valvonnan toteuttamiseksi. Ympäristönsuojelun edistämiseksi ja elinympäristön haittojen ehkäisemiseksi ja poistamiseksi on oltava selvillä toiminnan ympäristövaikutuksista. Käyttö- ja päästötarkkailusuunnitelmassa on esitettävä miten ympäristökuormitukseen vaikuttavia toimintoja tarkkaillaan. Ympäristökeskus voi tarvittaessa määrätä toiminnanharjoittajan osallistumaan ympäristöntilan seurannasta aiheutuviin kustannuksiin.

Laitos sijaitsee pohjavesialueella. Lähimmän pohjavedenottamon, Harvasaaren vedenottamon veden laatua ja pumpattuja vesimääriä seurataan Helsingin vesi- ja ympäristöpiirin hyväksymän tarkkailuohjelman mukaisesti.

Lupamääräysten noudattamisen seuranta ja toimintojen ympäristövaikutusten arvioiminen edellyttävät kirjanpitoa ja raportointia. Valvontaviranomainen tarvitsee vuosiraportin käyttöönsä tämän luvan valvontaa varten. Vuosiraportointi tulee tehdä Hämeen ympäristökeskukselle ympäristöhallinnon tietojärjestelmän kautta.

Ympäristönsuojeluvastaavan on tunnettava laitoksen toiminta, laitosta koskeva ympäristönsuojelusäännökset ja määräykset sekä laitoksessa käsiteltävien kemikaalien ominaisuudet, laitoksen päästöt, jätteet sekä ympäristövahinkojen torjunta. Ympäristönsuojeluvastaavan asiantuntemuksen ylläpidosta on huolehdittava. (Määräykset 20-27)

LUVAN VOIMASSAOLO JA LUPAMÄÄRÄYSTEN TARKISTAMINEN

Päätöksen voimassaolo

Päätös on voimassa toistaiseksi. Toiminnan olennainen muuttaminen edellyttää ympäristölupaa.

Lupamääräysten tarkistaminen

Toiminnanharjoittajan tulee 31.12.2016 mennessä tehdä uusi hakemus lupamääräysten tarkistamiseksi. Ympäristölupahakemukseen on liitettävä lupamääräysten tarkistamista varten muun tarvittavan selvityksen ohella selvitys parhaan käyttökelpoisen tekniikan toteutumisesta laitoksen toiminnassa.

Maininta lupaa ankaramman asetuksen noudattamisesta

Jos asetuksella annetaan ympäristönsuojelulain tai jätelain nojalla jo myönnetyn luvan määräystä ankarampia säännöksiä tai luvasta poikkeavia säännöksiä luvan voimassaolosta tai tarkistamisesta, on asetusta luvan estämättä noudatettava.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Ympäristönsuojelulaki 4.2.2000/86 (YSL) 4 §, 5 §, 7 §, 8 §, 28 §, 35 §, 42-47 §, 62 §, 76 §, 81 §, 83 §, 90 § ja 108 §
Ympäristönsuojeluasetus 18.2.2000/169 (YSA) 1 §, 6 §, 19 §, 30 §, 36 § ja 37 §
Laki ympäristönsuojelulainsäädännön voimaanpanosta 4.2.2000/113 (YvpL)
Jätelaki 3.12.1993/1072 (JäteL) 4 §, 6 §, 12 §, 15 §, 19 §, 51 § ja 52 §
Jäteasetus 22.12.1993/1390 (JäteA) 3 §, 5, §, 6 §, 8 § ja 22 §
Laki eräistä naapuruussuhteista 13.2.1920/26 (NaapL) 4 § ja 17 §
Valtioneuvoston päätös yleisistä viemäreistä ja eräiltä teollisuuden aloilta vesiin johdettavien jätevesien sekä teollisuudesta yleiseen viemäriin johdettavien jätevesien käsittelystä (VNp 365/1994)
Valtioneuvoston päätös melutason ohjearvoista (VNp 993/1992)
Valtioneuvoston päätös ongelmajätteistä annettavista tiedoista sekä ongelmajätteiden pakkaamisesta ja merkitsemisestä (VNp 659/1996)
Ympäristöministeriön asetus yleisempien jätteiden sekä ongelmajätteiden luettelosta (YMA 1129/2001)
Valtioneuvoston päätös pakkauksista ja pakkausjätteistä (VNp 962/1997)
Valtioneuvoston päätös keräyspaperin talteenotosta ja hyödyntämisestä (VNp 883/1998)
Valtioneuvoston päätös öljyjätehuollosta (VNp 101/1997)
Valtioneuvoston päätös kaatopaikoista (VNp 861/1997)
Valtion maksuperustelaki (150/1992)
Laki valtion maksuperustelain muuttamisesta (961/1998)
Ympäristöministeriön asetus alueellisen ympäristökeskuksen maksullisista suoritteista (YMA 1415/2001)

KÄSITTELYMAKSU JA SEN MÄÄRÄYTYMINEN

Tämän ympäristöluvan käsittelystä peritään valtion maksuperustelain (150/92) ja ympäristöministeriön asetuksen (1415/2001) alueellisen ympäristökeskuksen maksullisista suoritteista perusteella 5000 euroa. Maksun suuruus perustuu alueellisen ympäristökeskuksen maksullisista suoritteista annettuun ympäristöministeriön asetuksen liitteenä olevaan maksutaulukkoon.

LUPAPÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös

Suomen Hiiva Oy saantitodistuksella

Jäljennös päätöksestä

Lahden kaupunginhallitus
Lahden kaupungin ympäristö- ja rakennuslautakunta
Päijät –Hämeen Pelastuslaitos
LV Lahti Vesi Oy
Etelä-Suomen lääninhallitus, sosiaali- ja terveysosasto, Birger Jaarlin katu 15, 13100 HÄMEENLINNA
Suomen ympäristökeskus sähköisenä asiakirjana

Ilmoitus päätöksestä

Asianosaisille, joille lupahakemuksesta on erikseen annettu tieto

Ilmoittaminen kunnan ilmoitustaululla ja lehdessä

Hämeen ympäristökeskus tiedottaa tästä päätöksestä julkisesti kuuluttamalla Lahden kaupungin ilmoitustaululla ja sanomalehdessä Etelä-Suomen Sanomat.

Lisätiedot

Lisätietoja päätöksestä antaa esittelijä Päivi Laurila. p. 020 490 3901.

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen haetaan valittamalla muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta. Asian käsittelystä perittävästä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta. Valituskirjelmä toimitetaan päätöksen tehneelle viranomaiselle. Valitusosoitus on liitteenä.

Valitusoikeus tähän päätökseen on:
- sillä, jonka oikeutta tai etua asia saattaa koskea;
- rekisteröidyllä yhdistyksellä tai säätiöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden-, tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät;
- toiminnan sijaintikunnalla ja muulla kunnalla, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät;
- toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella;
- muulla asiassa yleistä etua valvovalla viranomaisella (YSL 97 §).

Osastopäällikkö, yli-insinööri	Pirjo Mäkinen
Ympäristöinsinööri	Päivi Laurila

LIITTEET Valitusosoitus

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Hämeen ympäristökeskuksen päätökseen ja/tai päätökseen asian käsittelystä perittävästä maksusta tyytymätön saa hakea siihen muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta kirjallisella valituksella. Valituskirjelmä, joka osoitetaan Vaasan hallinto-oikeudelle, on toimitettava liitteineen valitusajassa **Hämeen ympäristökeskukseen**.

Valitusaika

Valitus on toimitettava Hämeen ympäristökeskukseen viimeistään kolmantenakymmenentenä (30) päivänä päätöksen antamispäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava
- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- päätös, johon haetaan muutosta, miltä kohdin muutosta haetaan, mitä muutoksia vaaditaan tehtäväksi ja millä perusteella muutosta vaaditaan.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituskirjelmä on valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava.

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä
- ympäristökeskuksen päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen valtakirja.

Valituksen toimittaminen perille

Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Sen voi omalla vastuulla lähettää myös postitse tai toimittaa lähetin välityksellä tai sähköisesti. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä viraston aukioloaikana.

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakijalta peritään asian käsittelystä Vaasan hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 80 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeudenkäyntiviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa (701/1993) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Hämeen ympäristökeskus
käyntiosoite: Birger Jaarlin katu 13
postiosoite: PL 131, 13101 Hämeenlinna
puhelin: vaihde (03) 2420 511; faksi (03) 2420 500
aukioloaika: klo 8 - 16.15
e-mail: kirjaamo.ham@ymparisto.fi